

Kertomusluonnoksesta annetut lausunnot

**14/2023 Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpano
D/591/04.06.01/2022**

Valtiokonttori, 4.10.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö, 5.10.2023.

Valtiovarainministeriö, 5.10.2023.

Ympäristöministeriö, 5.10.2023.

**Valtiokonttorin lausunto Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV)
tarkastuskertomusluonnokseen elpymis- ja palautumissuunnitelman
toimeenpanoon liittyen (D/591/04.06.01/2022, päivätty 14.9.2023)**

Valtiokonttori kiittää Valtiontalouden tarkastusvirastoa mahdollisuudesta lausua otsikon mukaiseen tarkastuskertomusluonnokseen.

Tarkastuskertomusluonnos antaa hyvän kuvan tarkastuksen kohteesta. Valtiokonttori huomioi tarkastuskertomusluonnoksessa Valtiokonttoriin kohdistuvat suositukset toimintaa kehittäessään. Valtiokonttorilla ei ole muuta lausuttavaa tarkastuskertomusluonnokseen.

Helsingissä 4.10.2023

Mari Näätsaari
Toimialajohtaja
Valtionavustuspalvelut

Vesa Hagström
Hankejohtaja
Valtionavustuspalvelut, RRP-yksikkö

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto koskien Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomusluonnosta Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomusluonnoksesta koskien elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanoa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on 14.9.2023 toimittanut luonnoksen tarkastuskertomukseksi ja pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriötä antamaan siitä lausunnon. Lausuntopyyntönsä tarkoituksena on kuulla ministeriön näkemys tarkastuksen havainnoista ja kannanotoista sekä varmistaa, että kertomusluonnoksessa ei ole asia- tai tulkintavirheitä. Lausunnon pyydetään ottamaan erityisesti kantaa kertomusluonnoksessa esitettyihin suosituksiin.

Teknisluonteiset korjaus- ja täsmennysehdotukset pyydettiin antamaan erillisenä tiedostona ja nämä ehdotukset löytyvät tämän lausunnon liitteestä 1 Teknisluonteiset korjaukset.

Tarkastusviraston suositukset ja ministeriön kannanotot esitettyihin suosituksiin

Tarkastusvirasto suosittelee, että sosiaali- ja terveysministeriö

- **pyrkii noudattamaan kattavasti ja ajantasaisesti Valtiokonttorin määräyksiä keskitettyyn tietojärjestelmään tallennettavista tukikohdetiedoista sekä vähentämään riskiä tallennusvirheille edistämällä massatiedonsiirtojen käyttöönottoa.**

Ministeriön kannanotto

Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevia elpymis- ja palautumissuunnitelman investointeja toteutetaan sekä myöntämällä valtionavustuksia että ministeriön itse toteuttamina hankintoina. Kaikkien näitä koskevien tietojen manuaalinen vieminen Hankesalkkuun ja RRP-järjestelmään olisi aikaa vievää ja riski tallennusvirheille olisi suuri. Sen vuoksi STM on pyytänyt jo ohjelman alkuvaiheessa Valtiokonttorilta mahdollisuutta massatiedonsiirron käyttöön. Valtiokonttori on mahdollistanut Excel-tiedonsiirron osalle järjestelmiin raportoitavista tiedoista.

Valtionavustuksien osalta STM on vienyt RRP-järjestelmään Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti tuenhakijan DNSH-itsearviointin, hankesuunnitelman ja rahoituspäätöksen. Kaikki rahoitushakemukseen liittyvät dokumentit on tallennettu STM:n arkistointijärjestelmään (Vahva). Myös loppuraportit ovat julkisesti saatavilla Innokylästä, johon kukin valtionavustushanke on vienyt omat loppuraportit. Haetun rahoituksen määrä käy ilmi RRP-järjestelmään tallennetusta valtionavustuspäätöksestä. Loppuraportit tullaan viemään RRP-järjestelmään STM:n toimesta.

Tarkastusvirasto suosittelee, että sosiaali- ja terveysministeriö

- **ohjaa aiempaa paremmin rahoituksen saajien tavoitteiden asettamista.**

Ministeriön kannanotto

Tarkastus kohdentui STM:n osalta ensimmäiselle valtionavustuskaudelle (2022), jonka tavoitteena oli, että rahoitusta saavat hankkeet laativat tarkemmat suunnitelmat vuosina 2023–2025 toteutettaville hankkeille ja osallistuvat kansalliseen yhteistyöhön. Investointikohtaisiin toimenpiteisiin vuoden 2022 valtionavustus oli tarkoitettu vain rajatuilta osin.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu oli vielä vuonna 2022 kunnilla ja kuntayhtymillä, joilta se siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille. Kullakin alueella on ollut omiin alueellisiin lähtökohtiin perustuvia sosiaali- ja terveystalouden kehittämisen tarpeita. STM on ohjannut valtionavustuksien kohdentumista elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin, mutta tarkempien tavoitteiden asettaminen on ollut tarkoituksenmukaista tehdä hyvinvointialueilla kunkin alueen omiin tarpeisiin vastaten.

Ohjelman eriyttäminen investointikohtaisiin kokonaisuuksiin on ollut välttämätöntä EU-rahoituksen hallinnoinnin näkökulmasta. Valtionavustuspäätökset on vastaavasti eriytetty investointikohtaisiin kokonaisuuksiin, mikä STM:ssä on katsottu olevan tarkoituksenmukaisin tapa avustusten hallinnointiin. Jos valtionavustuspäätökset tehtäisiin VTV:n tarkastuskertomuksessa ehdottamalla tavalla toimenpidekohtaisesti, lisäisi tämä hallinnollista taakkaa sekä hankkeille että ohjelman koordinaatiolle siinä määrin, että ohjelman tuottavuus kärsisi merkittävästi.

Kunkin investoinnin toteutumista seurataan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa investointikohtaisesti määritellyn kansallisen mittarin kautta. Ensimmäisen valtionavustuskauden aikana tälle seurannalle ei ollut vielä mahdollisuutta rahoituksen kohdentuessa edellä kuvatun mukaisesti pääosin suunnitelmien tekemiseen. Toisen valtionavustuskauden alettua ohjelmalle on rakennettu arviointisuunnitelma, jossa puolivuositain THL:n toimesta toteutettavalla arvioinnilla tarkastellaan toimenpiteiden tavoitteiden edistymistä. Toisella hankekaudella myös valtionavustuspäätöksiin on kirjattu tarkemmin investointikohtaisia ehtoja.

Tarkastusvirasto suosittelee, että sosiaali- ja terveysministeriö

- **valvoo, että tuen saajat noudattavat annettuja ohjeita ja varmistaa, että ohjeita on tulkittu riittävän yhtenäisesti.**

Ministeriön kannanotto

Sosiaali- ja terveysministeriö on edellyttänyt, että tuen saajat noudattavat valtionavustuspäätöstä. Valtionavustushankkeille on järjestetty tilaisuuksia, jossa on käyty yksityiskohtaisesti läpi päätöksen ehtoja ja muita ohjeita. Kullekin hankkeelle on nimetty STM:stä valvoja, joka mm. seuraa hankkeiden

raportointia, toimii rahoittajan yhteyshenkilönä hankkeeseen, auttaa tarvittaessa annettujen ohjeiden tulkinnassa ja voi osallistua hankkeen ohjausryhmän kokouksiin.

STM on ohjeistanut hankkeita säännöllisesti eri tavoin RRP:n vaatimusten mukaiseen toimintaan. Ohjeita on lähetetty hanketoimijoille sähköpostitse ja tallennettu ministeriön verkkosivuille. Ohjelman verkkosivuilla on usein kysytyjen kysymysten palsta, jonka kautta viestitään kaikille hankkeille yksittäisten hankkeiden kysymyksiin annettavista vastauksista, jotta kaikilla avustusta käyttävillä olisi saatavilla samat ohjeistukset.

Hanketoimijoille on järjestetty koulutusta Hankesalkku-välineen käytöstä ja Hankesalkun käytöstä on laadittu kirjallinen ohje, joka löytyy STM:n verkkosivuilta. Hankesalkkua käytetään STM:ssä hankkeiden seuranta- ja raportointivälineenä ja se on Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämä. Sen tarkoituksena on, että raportoinnin avulla saadaan riittävä kuva hankkeiden etenemisestä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä mahdollisista alueellisista tai kansallisista linjaustarpeista. Hankesalkkurakenne ohjaa siihen, että hankkeet raportoivat etenemisestä yhteneväisesti ja vertailukelpoisesti. Hankesalkkuraportoinnin laadusta on annettu hankejohtajien yhteisessä kokoontumisessa palautetta ja ohjeistusta, jotta saatavat raportit olisivat riittävän informatiivisia ja yhdenmukaisia.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on järjestänyt hanketoimijoille koulutusta Innokylä.fi-verkkopalvelun käytöstä STM:n ja THL:n välisen sopimuksen mukaisesti. Innokylä on kaikille avoin yhteisen kehittämisen ja tiedon jakamisen ympäristö. Valtionavustuspäätöksessä on edellytetty, että hankkeet työskentelevät Innokylässä, johon ne vievät hankesuunnitelmat, hankkeen tavoitteet ja päämäärät, hankkeen tuloksena syntyvät toimintamallit ja muut tuotokset sekä loppuraportit.

Hankkeet tuottivat loppuraportit ensimmäisen hankekauden osalta STM:ssä laaditun loppuraportointiohjeen mukaisesti. Loppuraportointiohje toimitettiin hankkeille ja julkaistiin STM:n verkkosivuilla. Ohjeessa kiinnitettiin erityistä huomiota keskeisten tulosten, hyötyjen ja toimintakäytäntöjen raportointiin. Hankkeiden valvojat kävivät valvomiensa hankkeiden osalta läpi loppuraportit ja pyysivät hankkeilta niihin tarvittavat täydennykset.

Osastopäällikkö Kari Hakari

Hankepäällikkö Kirsi Paasovaara

Jakelu Valtiontalouden tarkastusvirasto

Liitteet Liite 1. Teknisluonteiset korjaukset

Lausunto

5.10.2023

 VN/23516/2022
 VN/23516/2022-VM-5

EUS

**Tarkastuskertomusluonnos Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpano
 (D/591/04.06.01/2022)**

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa tarkastuskertomusluonnoksesta liittyen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoon.

Tarkastuskertomusluonnoksen perusteella tarkastusvirasto suosittelee, että valtiovarainministeriö

1. analysoi niitä syitä, jotka ovat vaikuttaneet Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman hyväksymistä hidastavasti ja arvioi, voitaisiinko hallintomallia yksinkertaistamalla edesauttaa suunnitelman toimeenpanoa;
2. tekisi selkeät suunnitelmat, päätökset ja ohjeet siitä, miten elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanon vaikuttavuuden sekä kansallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, raportointi ja jälkiarvointi kokonaisuutena toteutetaan
3. yhdessä Valtiokonttorin kanssa kiinnittää erityistä huomiota EU-komissiolle tehtävän raportoinnin oikeellisuuteen ja taloustiedon laatuun suunnitelman toimeenpanon edetessä.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö kiittää Valtiontalouden tarkastusvirastoa mahdollisuudesta lausua otsikon mukaiseen tarkastuskertomusluonnokseen.

1. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman hyväksymiseen hidastavasti vaikuttaneet tekijät

Suomi jätti ehdotuksen elpymis- ja palautumissuunnitelmaksi 27.5.2021. Komissio antoi positiivisen arvionsa suunnitelmasta 4.10.2021 ja se hyväksyttiin 29.10.2021. Useat jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmat ehdittiin hyväksyä EU:n neuvostossa kesällä 2021, mutta Suomen suunnitelman osalta joitain teknisiä yksityiskohtia tarkastettiin kesän ja syksyn aikana. Tämän johdosta suunnitelman hyväksyminen siirtyi syksyyn.

Valtiovarainministeriön tehtäviin Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) (tukivälinelaki) mukaan kuuluva komission kanssa tehtävä sopimus operatiivisista järjestelyistä viivästyi suunnitelmasta aikataulusta. Operatiivisten järjestelyjen valmisteluvaiheessa komission kanssa käydyt tekniset neuvottelut vaikuttivat osaltaan prosessin keston. Kuten tarkastuskertomusluonnossakin todetaan, elpymis- ja palautumissuunnitelman päivityksen ja operatiivisia järjestelyjä koskevan sopimuksen hyväksyminen on ollut pitkälti kiinni siitä, millä aikataululla komissio on edistänyt Suomea koskevien asiakirjojen valmistumista. Näin ollen

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Valtiovarainministeriö				
PL 28 00023 Valtioneuvosto	Snellmaninkatu 1 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.vm@gov.fi

valtiovarainministeriö ei ole pystynyt itse täysin vaikuttamaan neuvotteluiden keston, vaan komission aikataulut määrittivät sitä pitkälti.

Operatiivisten järjestelyjen viivästyminen vaikutti myös se, että Suomi päivitti elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa ensimmäisten joukossa, mikä osaltaan viivästytti operatiivisten järjestelyjen hyväksymistä. Operatiiviset järjestelyt allekirjoitettiin toukokuussa 2023.

Valtiovarainministeriö koordinaattorina tunnistaa hallintomallin moninaisuudesta johtuvat haasteet ja pyrkii jatkuvasti kehittämään ohjeistusta ja koordinaatiota sekä sujuvoittamaan toimeenpanoa.

Suunnitelmaa laatiessa pyrittiin vastaamaan mahdollisimman laajasti Suomen saamiin maa-kohtaisiin suosituksiin elpymis- ja palautumistukiväliseen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU 2021/241 (tukivälinaasetus) mukaisesti, mikä tarkoitti myös toimenpiteiden jakautumista usean ministeriön toimialalle. Tästä seuraa hallinnollisten vastuiden jakautuminen eri toimijoiden välille, mikä johtaa väistämättä hallintomallin moninaisuuteen ja toimijoiden määrän kasvuun. Lisäksi sekä EU- että kansallinen sääntely asettaa tietyt vaatimukset hallinnoinnille.

Kuten tarkastuskertomuksessa on todettu, kansallinen tukivälinelaki ohjaa hallinnointia sekä määrittelee selkeän pohjan ja työnjaon talous- ja toteumatiedon keräämiseksi ja tiedon oikeellisuuden varmistamiseksi. Tukivälinelain lisäksi valtiovarainministeriön asetuksilla hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen laatimisesta (969/2022) ja elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoa koskevasta johdon vahvistuslausumasta (868/2022) on tarkennettu tukivälinelain velvoitteita. Valtiovarainministeriö on myös järjestänyt tukiviranomaisille ohjeistuksia ja infotilaisuuksia muun muassa hallinto- ja valvontajärjestelmien kuvauksiin ja maksupyynnön valmisteluun liittyen ja toimittanut mallin hallinto- ja valvontajärjestelmien kuvauksesta.

2. Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanon vaikuttavuus sekä kansallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, raportointi ja jälkiarviointi

Valtiovarainministeriö pitää vaikuttavuuden seurantaan tärkeänä. RRP:n toimeenpano pitäisi nähdä kuitenkin osana kansallisten politiikkatoimien kokonaisuutta. RRP:hen sisältyvillä toimenpiteillä täydennetään kansallisia toimia, mm. vihreän siirtymän investoinnit ovat tästä hyvä esimerkki. Kun RRP toimet ovat kiinteästi integroitu kansallisiin uudistuksiin ja investointeihin, on vaikeaa tai lähes mahdotonta erottaa, erityisesti RRP:n investointien, vaikutuksia muusta kansallisesta toimeenpanosta.

Valtiovarainministeriö kehittää jatkuvasti vaikutusarviointia ja ohjeistaa myös ministeriöitä arviointien laatimisessa. Erityisesti uusin lainvalmistelun vaikutusarviointiohje edellyttää kattavaa vaikutusarviointia. Näin ollen valtiovarainministeriö katsoo, että RRP:n osalta ei ole taroituksenmukaista laatia erillistä ohjeistusta. RRP:n keskeisiä uudistuksien on arvioitu avioitu etukäteen mm. hallitusten esitysten yhteydessä ja monista tehdään myös jälkikäite-sarvioita.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoa seurataan aktiivisesti kahdesti vuodessa kerättävien EU:n yhteisten indikaattorien sekä puolivuositain tehtävän suunnitelman toimeenpanon etenemisen raportoinnin kautta.

Lisäksi Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoa sekä kansallisten tavoitteiden toteutumista seurataan maakohtaisten suositusten näkökulmasta Suomen kansallisessa uudistusohjelmassa, joka on osa eurooppalaista ohjausjaksoa.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman vaikutuksia arvioitiin myös suunnitelman laatimisen yhteydessä. Mikäli laadittaisiin laajempi RRP-kohtainen jälkiarviointi RRP:n vaikutuksista, se vaatisi valtiovarainministeriön ja muiden ministeriöiden resurssien arviointia.

3. Yhdessä Valtiokonttorin kanssa kiinnittää erityistä huomiota EU-komissiolle tehtävän raportoinnin oikeellisuuteen ja taloustiedon laatuun suunnitelman toimeenpanon edetessä

Valtiovarainministeriö yhdessä Valtiokonttorin kanssa tulee kiinnittämään huomiota Euroopan komissiolle tehtävän raportoinnin oikeellisuuteen ja taloustiedon laatuun suunnitelman toimeenpanon edetessä ja toimintaa kehittäessään.

Valtiovarainministeriö ja Valtiokonttori suorittavat jo nykyisellään jokaisen raportointikierron yhteydessä datan laadunvalvontaa. Toistaiseksi datan oikeellisuuteen ja taloustiedon laatuun liittyvät toimenpiteet ovat pääsääntöisesti liittyneet Euroopan komission tarkentuneeseen ohjeistukseen datankeruusta ja sen menetelmistä.

alivaltiosihteeri

Leena Mörttinen

finanssineuvos

Laura Vartia

Jakelu

VTV

Lausunto

5.10.2023

VN/26575/2023
VN/26575/2023-YM-4

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Porkkalankatu 1
00101 Helsinki
kirjaamo@vtv.fi

Ympäristöministeriön lausunto Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastuskertomusluonnoksesta Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpano

Ympäristöministeriö kiittää VTV:a mahdollisuudesta lausua Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoa koskevasta tarkastuskertomusluonnoksesta.

Tarkastuskertomusluonnoksessa nostetaan esille monia keskeisiä näkökulmia ja huomioita elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoon liittyen. Kyseessä on uusi instrumentti, jonka toimeenpano EU tasolla käynnistettiin ennen kuin kaikki ohjeistukset olivat valmiit tai niitä oli kansallisesti pystytty laatimaan. Kuten tarkastuskertomuksessa todetaan, hallintamalli luo omia haasteita suunnitelman toimeenpanolle.

Ympäristöministeriötä koskevien havaintojen osalta ministeriö haluaa korostaa, että toisin kuin tarkastusraportissa annetaan ymmärtää, niin elpymis- ja palautumissuunnitelman vihreää siirtymää koskevien toimenpiteiden osalta tuloksellisuutta tukevia vaikuttavuustavoitteita kuitenkin oli asetettu ohjelmatasolla (kts. Kuva 1). Tämä tapahtui valmistelun vihreän siirtymän osion (pilari 1) koordinaatiovaiheessa kootusti koko pilarin toimenpiteiden, n. 1 mrd euron arvosta, osalta. Vaikuttavuutta arvioitiin niin päästö- ja muiden ympäristövaikutusten (ei merkittävää haittaa-periaatteen kautta), investointien (yksityisen pääoman) vipuvaikutuksen kuin TKI-osuuden suhteen. Näiden vaikuttavuustavoitteiden seuranta ei kuitenkaan tehdä osana elpymisvälineen raportointia RRP-järjestelmässä tai Hankesalkussa, koska se ei suoraan vastaa komission edellyttämää seuranta. Tavoitteet ovat siis EU komission hyväksymiä. Siten olisi virheellistä todeta, ettei määrällisiä tavoitteita olisi lainkaan asetettu tai ettei niitä olisi arvioitu osana RRP:n valmistelutyötä. Ympäristöministeriö, osana valtioneuvoston valmistelua on siis osaltaan asettanut toimenpiteille tavoitteita. On kuitenkin todettava, että hankekirjo on vaikeuttanut vaikutusten arviointia ohjelmatasolla.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.ym@gov.fi

Tarkastusviraston suositukseen, että ympäristöministeriö yhdenmukaistaa elpymis- ja palautumistukivaroin rahoittamiensa valtionavustusohjelmien tuloksellisuuden hallinnan menettelytavat; ja varmistaa, että ohjelmat tuottavat tietoa niiden vaikuttavuudesta pitemmällä aikavälillä ja että tieto ja keskeiset tuotokset säilyvät helposti saatavilla myös ohjelmien päättymisen jälkeen ympäristöministeriö vastaa omien tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelmien näkökulmasta seuraavaa:

- i) loppuraportit viedään hankeikkunaan;
- ii) ohjelmissa on tyyppillisesti erillisiä tulostietokantoja, sosiaalisen median viestintää, oma hankesivu tmv. joilla tuotetaan ja jaetaan tietoa ohjelmien tuloksista ja vaikuttavuudesta;
- iii) tutkiavustuksia.fi-portaali on tulossa laajamittaiseen käyttöön n. puolen vuoden päästä, mikä osaltaan parantaa tulosten tallentamista ja löydettävyyttä.

Lisäksi tarkastusraporttiluonnoksesta esitetystä huolesta pidemmän aikavälin hyötyjen osalta ministeriö toteaa, että vaikutustenarviointi toteutetaan YM:n ohjelmista *ex-post*. Näin ollen käynnissä olevien ohjelmien vaikuttavuustiedot, saati pidemmän aikavälin vaikuttavuus ei voi olla vielä selvillä. Vaikutusten arviointia tehdään säännöllisesti ja tarkoituksenmukaisesti valtionavustuslain ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain mukaisesti.

Tarkastusraporttiluonnos mainitsee erityisesti Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelmassa täsmällisten tavoitteiden määrittelyn vaikeuden ja sen taustalla ohjelman laajuuden ja monimuotoisuuden ja siitä seuraava hankekirjon ennakoimattomuuden. Tähän ympäristöministeriö vastaa, että aihepiirin laajuus on toisaalta mahdollistanut alan laaja-alaisen kehittämisen. Rajatummissa teemoissa hakemuksia ja potentiaalisia toteuttajia olisi ollut paljon vähemmän. Toteuttajien kirjo ja lukumäärä on osaltaan mahdollistanut parhaiden hankkeiden valinnan rahoitettaviksi, ja antanut mahdollisuuden ns. ennakoimattomille positiivisille vaikutuksille, joita tullaan vielä arvioimaan ohjelman päätyttyä.

Toivomme, että tarkastusvirasto ottaa edellä mainitut seikat huomioon raporttia viimeisteltäessä.

Ylijohtaja

Ismo Tiainen

Johtava asiantuntija

Emma Terämä

Liite

Kuva 1. Vihreän siirtymän toimenpidekokonaisuuden vaikuttavuuden arviointi valtioneuvostossa.

Jakelu

Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV

Tiedoksi

YM Ympäristöministeriö, Niina Sipiläinen

Liite 1.

1. Vihreä siirtymä – toimenpidekokonaisuudet ja vaikutukset

Alakokonaisuus, nimi	Koko, me	Vastuuministeriö (t)	Toimeenpanevat tahot	Päästövähennys	Yksityiset investoinnit / vipuvaikutus*	TKI-osuus	Kilpailukyky	Tasa-arvon edistyminen	Vihreä siirtymä
Energiajärjestelmän murros	310	TEM	TEM, BF	Vähentää päästöjä (arvio: 2 270 000 t)	Vipuvaikutus: 250-900 % (keskimäärin 400 %)	~40-50 %	Parantaa teollisuuden kilpailukykyä	Neutraali	100 %
Vihreää ja digitaalista siirtymää tukevat uudistukset ja investoinnit	332; josta kiertotalous 110, lupavoimavarat 12	TEM, YM	BF, TEM YM, ELY	Vähentää päästöjä (arvio: 1 350 000 t)	Vipuvaikutus: 250-900 % (keskimäärin 400 %)	~40-50%	Kotimaassa toteutuneet investoinnit toimivat referensseinä	Neutraali	96 %
Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut	40, josta yksityinen latausinfra 20	TEM, YM, LVM	ARA/YM, Energiavirasto/TEM	Vähentää päästöjä	Vipuvaikutus 100-190 % (tuki % vaihtelee)	Ei toistaiseksi arvioitu	Ei vaikutusta	Edistää alueellista tasa-arvoa	100 %
Rakennuskannan ilmasto- ja ympäristövaikutusten pienentäminen	110	YM	ELY, ARA	Vähentää päästöjä 100 000 t/co2/v	180 %	~15 %	Parantaa alalla toimivien yritysten kilpailukykyä	Neutraali	100 %
Ympäristökestävyys ja luontopohjaiset ratkaisut	30, josta kipsi ja RAKI 20	YM, MMM	ELY-keskukset/YM, Suomen Metsäkeskus, MMM	100 t fosforia, ravinnepäästöt vesissä vähenevät	Kipsi: 0 %; ravinteiden kierrätys: 100 %	25 %	Parantaa alalla toimivien yritysten kilpailukykyä	Neutraali	100 %

*) Vipuvaikutus: Jos tuki on esim. 20 % niin vipuvaikutus on 400 %. Eli yksityiset investoinnit olisivat nelinkertaiset julkiseen rahoitukseen verrattuna.

Kuva 1. Vihreän siirtymän toimenpidekokonaisuuden vaikuttavuuden arviointi valtioneuvostossa.